

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadadja vagy megörzészere nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, december 2.

Másfél év után.

Másfél esztendeje annak, hogy Magyarország népe újra fellélegzett. Rálépvén a király és nemzet között való egyetértés felé vezető utra s normális állapotok állván helyre a kormányzásban és parlamentben, joggal remélhetjük, hogy annyi esztendő politikai izgalmi, közéleti rázkódásai után ujult és fokozott erővel folytathatja azt a nemzeti, tehát magyar és modern kulturmunkát, ami a Széll-kormány idejében megindult, illetőleg előbbi kisebb arányaiól nagyra nőtt.

A hivatalos kormányzást olyan férfiak vették át, akiket politikai multjuk nemcsak képesített, de kötelezett is a nagyobb szabású vállalkozásokra s a kik a miniszterkedés mellett megtartották a politikai és társadalmi vezetés súlyos föladatait is. Működésüket a király és közöttük létrejött megállapodással rövid időre, három évre szabták. De igen sok kilátásunk volt arra, hogy ezt a pár esztendőt igen jól fölhasználják a legégetőbb nemzeti követelések kielégítésére s úgy a királynál, mint a nemzetnél megrakják az alapjait egy állandó kormányzásnak, mely alatt akár azok, akár mások kormányzásával a nemzet teljes erejét a kulturális és közgazdasági alkotásokra veheti s ezekkel tünteti el azokat a bajokat, amelyek a modern Magyarország legsúlyosabb sebeit, a kivándorlást és a szociáldemokrata kalandorok garázdálkodását okozták, vagy legalább előmozdították.

Az elmúlt másfél esztendő politikai és közéleti fejleményeit nem nehéz dolog sorra venni, mert hiszen még elevenen az emlékünkből vannak. Teljesen fölösleges volna behatóbban méltatni a szociális törvényhozás terén elért eredményeket. Kossuth új munkás betegsegélyző és balesetbiztosító törvénye, az iparfejlesztési törvény, a vasutások szolgálatának és javadalmazásának új rendezése, Darányi két nagy szociális alkotása, a gazdasági cselédekről és a gazdasági munkaházakról szóló törvények, Anórássy gyermekvédelmi, közegészségügyi és közjogi reformjai, Apponyinak a magyar néptanítók anyagi és közszolgálati helyzetét a rég nélkülözött nemzeti alapokra fektető törvénye, a nagyon számos kormányzás hatáskörben tett intézkedés mellett kielégítő sorát adják a törvényhozási és kormányzati végzett dolgoknak. Az Ausztriával való gazdasági megegyezés tető alá hozása, a polgári

perrendtartás, a büntető törvénykönyv és a végrehajtási törvény reformja, a földmívelési miniszter vízi, beruházási telepítési és parcelázási, hamarosan törvényjavaslat alakjában is nyilvánosságra kerülő akciója, az adóreform nagy munkálatai: azt bizonyítják, hogy a kormány egy percét sem akarja használatlanul hagyni időhöz kötött hivataloskodásának. A törvényhozás révén annyi nélkülözött, de mégis megemlékezést igénylő tápláléka ígérkezik a közéletnek, hogy esztendőig beérheti vele.

A szövetkezeti élet új erősségeket készül nyerni a készülöben levő új szövetkezeti törvénynyel, amelynél az igazságügyi miniszter nyilvánvaló hajlandóságot mutat arra, hogy a szövetkezeti emberek kívánságait és javaslatait figyelembe fogja venni. Jelentékeny előrelépésnek kell azt is jeleznünk, hogy a Hangya szövetkezetek iménti kongresszusi határozata értelmében a fogyasztási szövetkezetek működési körébe veszik a nép mezőgazdasági gépszükségletének ellátását is.

Mindez elég jól, elég szélesen és elég mélyen járó tevékenységére mutat a magyar közélet nagy gépezetének. De sajnos, e gépezet egyik fontos része, a parlament megint betegnek mutatkozik s az aggodalmasabb lelkek már is félnek, hogy ez a betegség átragad és megbénítja a többi részeket is.

A napi politika muló jelenségeivel nem szótunk foglalkozni. A horvát obstrukcióban azonban, amely immár hónapok óta akadékoskodik a parlamentben s a kormányt ujjabb, meg ujjabb rendkívüli intézkedésre szorítja nem tudunk muló jelenséget látni. Tekintettel arra a nagy befolyásra, melyet ez ujjannan fölépített káros erő már is gyakorol közéletünkben, behatóbban szemügyre vesszük ezt a dolgot.

A sláv népek eddigi történetéből nem igen tudnánk olyasmit bizonyítani, hogy a parlamentárizmust az ő számukra találták volna föl. Ami horvátjaink eddig inkább csak odahaza, az ő autonóm törvényhozó testületükben mutatták meg, hogy ők ugyan nem sok vért hullattak a népek alkotmányos önrendelkezésének, a demokratikus szabadság biztosítékának szóban lévő formájáért.

De nem is értik és így nem is tudják megbecsülni. Mostanában nekimentek Magyarországon is a parlamentáris rendnek és a képviselőház folyosóján tett nyilatkozataik szerint, fajrokonai hasonlóan készülnek föllépni az osztrák parlamentben, hogy még az utolsó foszlányait is szertépdessék az osztrák parlamentárizmus gyenge szövetének.

A magyarországi és ausztriai horvát képviselők értekezéseinek ez a fanyar gyümölcse. Az osztrák és a magyar horvátok egyetértő akciójának perspektívájából már tisztábban láthatjuk a helyzetet s még világosabbak lesznek a horvát politikusok céljai.

Ugy látszik, nem igen biznak abban, hogy Magyarországon érvényesülnek. Érzik, hogy itt csak türelem és elnézés adja meg dolgaiknak a lehetőségét. Ha ezek elfogynak, vége van az ő kis játékaiknak is. Mint igazi bécsi járszalagon nevelt észjárású politikusok, (jó nagy részük sokkal jobban ismeri Bécsset, mint csak szűkebb hazáját is), birodalmi elemként lépnek föl és együttesen szervezett akciójukban helyet követelnek maguknak a birodalom néptörzsei között, amelyekre az osztrák politikai elmélet, mellözve minden történelmi és jogi különállását az országnak, nem Magyarország és Ausztria, hanem a birodalom létét alapította. Abban reménykednek, hogy Ausztriában a többi nemzetiségben nagyobb segítséget kapnak, mint itt s ennél fogva nagyobb súlyal is léphetnek föl. Arra szoríthatják az osztrák kormányt, hogy mint már sokszor a monarchia külügyi érdekei szempontjából hason a magyar kormányra; arra irdíthatják az uralkodót, hogy ismert rend és békeszereteténel fogva engedményekre szorítsa a magyar kormányt és országgyűlést.

Teljes erkölcsi eltévelyedésükben és együgyű politikai észjárásukban azt hangoztatják, hogy a magyarok is obstrukcióval haladtak előre a nemzeti érvényesülés terén; de főleg azt veszik ösztönző példának, hogy az övékhez hasonló parlamenti fészkelődéssel sikerült apró nemzetiségi területekre szabdalni Ausztriát parlamentestől és kormányostól együtt. Miért ne sikerülne ez Magyarországon is?

Kétségtelen, hogy a magyar horvátok akciójának közvetlen, az osztrák horvátokénak pedig közvetett célja Magyarország ellen irányul. Mindentéle új délszláv alakulásnak Magyarország a fő ellensége. Ellenben bármiféle délszláv alakulás megtérhet Ausztriában, egyelőre mint csupán tartományi jellegű terület Sőt a gyanakodó nyugati hatalmakkal szemben még külügyi politikai protekciót is találhat. Ha sikerül Magyarországon az egyensúlyba jövő közviszonyokat megint megbontani, Magyarország belső és külső akcióképességét megbénítani, akkor ők osztrák segítséggel hamarosan elérhetik a céljukat. Kialakul Magyarország és Ausztria déli részein olyan délszláv területi blokk, amely rövidesen a kezébe veszi a Balkán sorsát s Kelet-Európa sorsának intézését.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester

Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány-, gránit, syenit, labrador stb. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi siremlékekben. Sirboltok s sirkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és sirkőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek: 179

Déva. Nagyszobon, Bánpatak.

Hogy van e erre a célra elég fizikai erejük, elég rátermett politikai vezériférfiuk, elég iskolázott politikai hadseregük s hogy akár Magyarország, akár Ausztria elég gyenge-e arra, hogy szabadjára hagyja ezeket a fojtogató üzelmeket: nem is kérdezik. Vakmerőségük, fursangjuk és lelkiismeretlenségük egyelőre mindent pótolni látszik.

A ki a magyar parlament belső életét figyelemmel kíséri, napról-napra tapasztalhatja a balkáni erkölcsök térfoglalását. A jobboldali folyosón egy csomó horvát mosolyog össze, suttog és örvendezik, mint a kinek rendén van a szénája. A másik folyosón izgatott arcú és hangú magyar képviselők tárgyalják a helyzetet, s váltanak a nyilvánosság elé teljességgel nem tartozó szavakat. Odában a teremben sokszor élesen csilingel az elnök csengettyűje, goromba közbeszólások röpködnek és ravasz együgyűségű mondatok hangzanak parlamenti beszédükül — horvátul. A balkáni csira sarjadjik a többség egyes tagjaiban, a kik nyilvánosan kritizálják a képviselőházi elnökség eljárását és sarjadjik az elnökségben is, melynek feje a minap ugyancsak hangos szavakkal aposztrofált egyes képviselőket s melynek tagjai között levő szűkségekben harmonikus viszonyt különféle sajtónyilatkozatokkal kell tisztázni.

Sem okunk, sem jogunk nincs arra, hogy azzal törődjünk, mit ér el a horvát obstrukciónak az itteni zavargó elemektől várt, esetleg mekilendülő bécsi szárnya. De tisztában kell lennünk azzal, hogy a bécsi obstrukció bármi kihatását mireánk föltétlenül el kell háritanunk és hogy mindaz, a mi soraink bomlására mutat, az esetleges osztrák obstrukció ránk való hatásának és az itthoni obstrukció elemek kártékony érvényesülésének használ. Az utóbbi szempontból csak arra a nagy örömmel kell utalnunk, a mely a képviselőházi elnökségben fölmerült nézeteltérés folytán a horvátokat eltöltötte s arra az összefüggésre, amely a bécsi horvát obstrukció jelzett megindítása és a

magyar obstrukció eddigi eredménye között nyilvánvalóan megvan.

A horvátok azt beszélnek, hogy a horvát minisztert, Josipovichot és a bánt, Rakodczayt mindenképen lehetetlenné tették. Mindakettőjükre nézve lehetetlen, hogy rosszabb horvátok legyenek a képviselőház elnökénél s hogy az övéknél szigorubb felfogás mellé álljanak. Ha pedig más elnök jön, a horvát nép előtt meg tönkre a két horvát kormányférfi, mert kipelengérezhetik őket, hogy a képviselőház elnöke, egy magyar politikus, félrevonult a horvát érdekért, a két horvát politikus pedig magmaradt a horvát érdekek ellen. Ha az elnök marad, akkor az obstrukcióval, ha elmegy, az elnökválsággal erősítik pozíciójukat a horvát közönségben.

Magyarországon az a dolgok ominózus folyása, hogy előbb a végletekig bonyolódik minden, míg a tisztulás bekövetkezik. Ugy látszik, ma is efféle ponton vagyunk. Ki gondol arra a vasutas pragmatikára, ki a vámtarifára és a kiegyezésre, mint a horvát obstrukció kiinduló és ütköző pontjaira? Mikor kitudnik, hogy a horvátok obstrukcióját Bécsben és Budapesten együttesen szervezték; mikor kitudnik, hogy megmérgezték egész politikai vérkeringésünket, mikor látjuk, hogy az ő akciójuk nem közeli, hanem nagyon távoli és nagyon tartósan munkálandó célokért tör, akkor igazán nem a mostani zavar csillapítása a főkérdés, hanem az, hogy Magyarország erősebb-e, mint egy tartománya, s hogy a magyar nemzet él e és uralkodik itt, vagy pedig egy politikailag és kulturailag elmaradt partikuláris hajlamú társaság?

Az ilyen kérdést nem szívesen vetjük föl, mert a megoldása mindig az alkalmazónak és a szenvedőnek egyformán fájó eszközökkel jár. De másrészt kétségtelen, hogy a magyar államiság csak észszerű korlátok között tűrheti meg, hogy tartománya az alkotmányos rugókat és szabadságokat élvezze. A mikor a család feje

azt érzi, hogy egyik gyermeke fosztogatni kezdi, az önvédelem ősi jogához nyúl és érvényesíti a maga erejét és fenségét. Eszünkbe kell jutni, hogy Horvát-Szlavonország Magyarországgal tartományi viszonyban van s hogy a tartomány a maga jogait és szabadságait csak az anyaország akaratából és az anyaországgal közös érdekében élvezi. Sehol sincs megírva, hogy Magyarország alkotmányos többséggel bíró kormánya föl ne függeszthesse a horvát alkotmányosságot, lehetetlenné ne tegye a horvát politikai kalandorok kártételeit s rendőri és katonai hatalommal meg ne fékezhesse az erősebb rendszabályok nyomán fakadó lázongást. E téren egyébként Horvátországban már tapasztalataink vannak.

Kétségtelenül a kormány dolga annak megfontolása, hogy az efféle intézkedéseknek eljött-e már az ideje, vagy sem. Tekintve azt, hogy a magyarok a maguk küzdelmében testvéri bizalommal nyújtották kezüket az előbbi politikai rándben elnyomott horvátoknak s hogy a horvátok épen a testvéri kezet képviselő új magyar politikai rendet igyekeznek megfojtani: erkölcsi szempontból sok szót az igenlő válasz mellett. De azt hisszük, nem sok időbe kerül, míg a kérdés minden szempontból feleletre érik.

Annak, hogy a horvát befolyás állandó káros tényezővé ne váljék a magyar közéletben, csakis tartósabban ható eszközökkel lehet elejét venni, ma már több bizonyítéka van az elégnél. De sok jel arra is utal, hogy egész parlamenti gépezetünk megérett a javításra.

A mai rendszer mellett akármilyen törpe kisebbség megakaszthatja a parjament működését. Nem tárgyilagos érvekkel, nem a közvélemény talpraállításával, hanem azzal a furcsa eszközzel, amit technikai obstrukciónak nevezett el a modern politikai szójárás. Elég, ha husz ember összeáll, hogy revolvért szegezessen a kormánynak és megakassza az egész politikai gépezetet, megbontsa az emberekben

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

ÉLETMENTŐK.

Különös, hogy az emberek felfogása időközönként mennyire megváltozik. Most az embereknek egy egész osztályát ismerem melynek egyedüli vágya, hogy keresztet viselhesen. S a legcsodálatosabb a dologban az, hogy a köz-társaságok a legboldogtalanabbak, ha nem jutnak kitüntetéshez.

Boitsec és barátja, Taitaluile, majdnem belebetegedett abba a gondolatba, hogy nincs még érdemkeresztjük, mely megkülönböztetés nélkül sivárnak és megkülönböztetés nélkül sivárnak és örömtelenné látták az életet. De mivel ahhoz még nagyon fiatalok voltak, hogy a becsületrend elnyerését remélhessék, megelégedtek volna ama szerényebb, exotikus rendjelek egyikevel, melyeket a kormányok külföldön szerzett érdemekért szoktak adományozni.

Egy szép napon, midőn Nogentben éppen kipihenték azokat a fáradozásokat, melyek tanuló-társaik egy évi tanulásának következményei vol-

tak, a folyó partján sétálva ez érdekes tárgyról beszélgettek.

— Mit kellene tenni, hogy érdemrendet kapjunk? — kérdezte Boitsec.

— Érdemeket kell szereznünk — felelt Taitaluile.

— Kap-e kitüntetést az, aki valakinek az életét megmenti?

— Mindenesetre... egy kis protekcióval... Te talán megmentettél valakit?

— Igen, egy tüzvész alkalmával.

— Nos, hisz akkor...

— Csak lassan! Önmagamot mentettem meg. Ez talán még sem elegendő — szólt busan Boitsec.

— Bizony nem! Hanem van egy eszmém. Tudsz te uszni?

— Ilyen kérdés! Már hogyan tudnék!

— Nos, ugorjál bele a vízbe.

— Oh!

— Én majd kihuzlak s kapok kitüntetést.

— Nagyszerű! Csakhogy jobb szeretném, ha te ugranál a vízbe.

— Igen ám, csak hogy akkor nem én kapom a kitüntetést!

— Az ördögbe is! — szólt Boitsec — és nincs itt senki a közelben, akit meg lehetne menteni?... Nézd csak azt a horgászt ott, aki a csónakja orrában áll. Mit gondolsz, nem tethetne ő egy hamis lépést?

— Oh! — kiáltott fel Taitaluile — mondasz valamit. Ha az ember hevesen megrántaná a kötelet, melylyel a csónak ki van kötve...

— A derék ember megmeritené a fejét ebben a nagy egészében...

— Azután megmentenők!

— És kitüntetést kapnánk!

A két fiatalember vízbe merítette kezét, hogy lássák, nem nagyon hideg-e?

A halász gyanútlanul állt a csónak orrában. »Vigyázz!« mondták neki a csónakhoz ütődő habok. »Légy résen!« suttogta a szél. »Légy óvatos!« kiabálták feléje a part kavicsai. Hasztalan, a halász süket volt és mit sem hallott.

Egy kiáltás! Két kiáltás! — Kiáltások a távolban, hol néhány járókelő sétált

A víz magasra felfröcscsent. A halász eltűnt.

A parton két derék életmentő sietett ledobálni ruháit. Már-már belevetették magukat a vízbe, mikor a víz színén megjelent egy sárga

Haas Fülöp és Fiai Nagyvárad Rákóczi-ut

Rimanóczy-palota.

Cs. és kir. szab. szőnyeg és butorszövet gyárosok, magy. kir. udvari szállítók.

Az őszi és téli idény megérkezésével a t. c. közönség szíves figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Szabott árak!

Valódi keleti szőnyegek, perzsa, indus és smyrna minőségben.

Szabott árak!

Nagy választékban raktárunkon a »HAAS«-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarokban, löpökrócokban nagy raktár.

a biztonság érzetét és így a magán kereső munkát épen úgy, mint a társadalmi tevékenységet.

Ma a parlamenti gépezet javításának egy különös, inkább emlékeknek, mint meggyőződésnek nevezhető, valami állja útját. Az, hogy a mai többségi pártoknak is csak kitartó obstrukcióval sikerült a nemzetnek kedvező politikai eredményeket elérni. Mi azonban némi különbséget látunk az akkori és a mostani állapotok között. Az akkori erőszakos rendszabályoknak nem lehetett és nem volt jogsútsága, mert a nemzet ellen az ugynevezett bécsi politikát akarták érvényesíteni. Most azonban a magyar nemzeti érdekeknek és pedig nagyon törpe kisebbségű, nagyon ellenségesnek ismert elemekkel szemben való érvényesítéséről van szó.

Az pedig kétségtelen, hogy ha a magyar politikai élet a most mutatkozó bajokon békésen, vagy hatalmi intézkedésekkel túl nem esik, a mástól esztendő előtt kifakadt jogos reményeknek, várakozásoknak és készülődéseknek dicstelen végük lesz.

Argus.

Wekerle Bécsben. Fővárosi tudósítónk jelenti: Dr Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap este titkára, dr Bárczy István kíséretében Bécsbe érkezett, délelőtt fél 9 órakor kihajtatott Schönbrunnba, ahol ő felsége a király külön kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök az egy óra hosszat tartó kihallgatáson folyó ügyekről, többek közt a horvát kérdéssel tett jelentést a királynak. A déli órákban a külügyminiszteriumban hosszabb tanácskozás volt dr Wekerle és báró Beck miniszterelnökök, valamint báró Aehrenthal közös külügyminiszter, Schönaich közös hadügyminiszter és báró Burián közös pénzügyminiszter között; ez alkalommal véglegesen megállapították a delegációk elé terjesztendő közös költségelirányzatot. Dr Wekerle miniszterelnök délután 5 órakor visszautazott Budapestre.

szalmakalap, alatta egy ijedt arc, s a halász a csak övig érő vízben kifelé sétált . . .

— Ohó, ezt nem engedjük! — szólt Boitsec.

— Soha — tette hozzá Taitaluile.

S beledogták magukat a folyóba, helyesebben beléptek, mert a víz nevetségesen sekély volt. Mikor a meghökkenett halászhoz értek, ezt teljes erővel kezdték vonszolni a mélyebb víz felé.

— Segítség! — ordított a szerencsétlen, miközben arca egészen sápadt lett. — Se . . .

A két életmentő aztán a víz alá buktatta még egyszer és még egyszer s mikor már alig volt benne élet és arca kékre, zöldre vált, diadalmasan kihozták a partra.

A halász nem mozdult. A két életmentő szépen lefektette a part homokjára.

— Derék fiatal emberek! — suttogta a törög, mely időközben odagyülekezett.

— Az ördögbe! — gondolta a két jóbarát. — Ha meghalt, akkor ugyan vége a kitudóztatásnak . . .

S teljes erővel dörzsölni kezdték a halászt. Végre kinyitotta az egyik szemét, majd a másikat, azután ijedten nézte a két életmentőt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 2-án.

Elnök: Just Gyula.

Napirenden van az egyszakaszos törvényjavaslat.

Földes Béla előadó felel Sándor Pálnak.

Szerényi József államtitkár Sándor Pál szombati beszédére reflektál. Foglalkozik objektív érveivel a mostani kiegyezési javaslatot illetően, azután rátér Sándor Pál ama vádjára, mintha ő a Fehérvár-kormány alatt tárgyalt volna a koalíció tagjaival. Kijelenti, hogy már akkor is az Ausztriával való szerződés híve volt, ily értelmű előterjesztést tett Vörös László akkori miniszterének, igen is kereste az utakat a törvénytelen állapotok orvoslására, de mindig nyíltan. Kossuthról kértek ő, Popovics Sándor és Bernáth Géza államtitkárok tanácsot, hivatalban maradjanak-e és Kossuth azt válaszolta, hogy a haza érdekében nekik meg kell maradniuk. Fölteszi Sándor Pál lojalitásától, hogy insinuációit vissza fogja venni. (Élénk helyeslés. Kossuth gratulál neki.)

Kelemen Samu szükségesnek, sőt kötelességének tartja, hogy elmondja véleményét arról a kétségbeejtő helyzetről, mely minden törvényes eszköz alkalmazását megengedi titkos és nyílt ellenségeink támadásaival szemben. Polemizál Polónyival és Bánffy javaslatával s mind a kettőtől azt bizonyítja, hogy bár új terveik vannak, mégis homályban hagyják azt, mit csináljunk akkor, ha Ausztriában nem fogadnák el azt, amit mi itt elfogadnánk. Mert hogy Polónyi furfangossága, Bánffy politikai zsenialitása mellett egy cél felé törekszik, ez jelent valamit, jelenti ellenségeinek megerősítését. Polónyi most támadja a kiegyezést, mikor a legerősebb összetartásra volna szükség, holott miniszter korában nagyon is rózsás színben látott mindent. Bánffy báró pedig az

— Az ördögbe! Miért nem szól hát? — kérdezte gondolatban Boitsec.

De Taitaluile, akinek ma nagyszerű eszméi voltak, felkiáltott:

— Valami meleget kell neki adni!

Azután felkapták a szerencsétlent és vitték a szemközti csapszékekbe.

A korcsmáros, aki ismerte a halászt, bort torlalt neki. Ezután, mert tudni szeretete volna a baleset körülményeit, kérdésekkel ostromolta:

— Hogy történt a baj?

— Ne fáraszsa! — vágta szavába az életmentők. — Majd elmondja később.

— Ez nem fáraszt ki — szólt a halász. — Ezek az urak . . .

— Igen, mi mentették meg az életét — szólt Taitaluile. — Azután halkan hozzátette:

— Száz frankot kapsz, ha hallgatsz.

Boitsec pedig föléje hajolt és így szólt:

— Megfojtlak, ha beszélsz!

Az ígértől-e, vagy a fényezetéstől, de az ember csakugyan hallgatott.

Boitsec és Taitaluile dicsőre oklevelet kaptak az emberbarátok ligájától de nem akasztották a gomblyukba.

Leon Xanrof.

ő idejében mindent megtett, amit Bécs akart. Elfogadja a javaslatot.

Pilis István: A javaslat ellen beszél. Határozati javaslatot nyújt be az önálló bank előkészítése ügyében.

Pető Sándor hosszabb beszédet mond a javaslat ellen.

A kormány eljutatta a függetlenségi elveket Sedánhoz. Vivmány egyedül az önálló vámterület volna, ezt azonban a kormány nem fogja megvalósítani. A javaslatot nem fogadja el.

Olay Lajos mentelmi jogának megsértését jelenti be, mert szombaton a hírlapírók karzatóról lekiáltott rá valaki, hogy »vén panamista.«

Attették a mentelmi bizottsághoz és ezzel az ülés véget ért.

Kártyabarlangok Nagyváradon.

A rendőrség leleplezései.

A nagyváradai főkapitánynak, Gerő Arminnak, tegnap igen üdvös és a társadalomra nézve igen nagy fontosságú eszméje akadt. Razziát tartott a kávéházakban, ami meglehetősen eredménnyel is járt.

Már régen suttogták Nagyváradon egymás között az emberek, hogy a kávéházakban rejtett helyiségekben kártyabarlangok vannak, hol a társadalomból igen intelligens egyének szoktak megjelenni és ott pénzüket meg nem engedett hazárd játékokkal elverik.

Ez a suttogás végre is a rendőrségnek tudomására jutott és főkapitány intézkedésére tegnap váratlanul szétrobbantották őket. A razzia alkalmával csupán egyben tévedt a rendőrség, tudniillik, hogy 5 órakor tartotta meg azt. Ejjel 12 óra körül kellett volna megjelenni a helyiségekben és akkor bizony nem a most talált, hanem ennek huszszorosa eredményt találtak volna.

A razziáról tudósításunk a következő:

Tegnap délután Eleméry Ferenc alkaptány, Zilahy tb. rendőrbiztos, Dienes, Kelemen, Bott és Vass nyomozó rendőrök váratlanul megjelentek a kávéházakban és ott a már előre megjelölt helyiségekbe hatoltak. A rendőrség megjelenése nagy feltűnést keltett. Eleméry Alkaptány mindenütt a főpincért szólította fel, hogy a játékszoba kulcsait adja át neki.

A főpincérek tiltakoztak s tagadták, hogy volna náluk kulcs. Végre is a rendőrök álkulccsal nyitották fel az ajtókat, melyeken a külső részen csupán csak egy rézgomb van és egyéb semmi, azért, hogy a meghitteken kívül más oda be ne juthasson.

A rendőrök minekutánna az álkulccsal behatoltak egyenesen a bankot foglalták el. A lefoglalt pénzek nem nagy összeget tesznek, mert még a kora esti órákban történt a meglepetés. A játékszobában eleinte tiltakoztak az asztalra tett pénzek lefoglalása ellen s csak később, mikor látták, hogy rendőrökkel van dolguk, adták fel magukat.

Csak rövid ideig!

Nagy partle vétel folytán harisnyák, kesztyűk, tricok, férfi- és női fehérneműk, Calaucsnik és boák hallatlan olcsó árban (míg a készlet tart) szerezhető be. ○○○○○○○○○○○○

ÁRJEGYZÉK. Női calaucsni Ia. — frt. 1-10-től	
Gyermek Jäger trico — — — — —	—45—
Gyermek női kamásli — — — — —	—35—
5 réti gallér — — — — —	—12—
6 pár rabkötött harisnya — — — — —	1—
Gyermek sapkák — — — — —	—25—
Zsebkendők — — — — —	—3—
Gramophon — — — — —	15—
Gramophon dupla lemez — — — — —	2—
1 doboz Gramophon tü — — — — —	—25—

Gramofonok szakszerű javítása.

Tisztelettel:

Klein Sándor és Vilmos

játék- és díszműruháza

Rákóczi-ut és Szaniszló-utca sarkán.

A rendőrség a lefoglalt pénzeket a járás-bírósághoz teszi át. A játékszobákban talált egyének neveit Eleméry felíratta s ellenük meg fogja indítani a büntügyi eljárást. Neveket ez-uttal nem közlünk, azonban a legközelebbi hasonló estetnél nem zárkozunk el attól.

A főkapitány különben a jövőre nézve igen nagy szigorral fogja ellenőrizni a kártyajátékszobákat és nem csak a játszókat, de a játékszoba tulajdonosokat is meg fogja büntetni.

Üdvös volna, ha ezeket a zárt, hozzáférhetetlen szobákat nyílt termékké alakíttatná a hatóság, hogy ne legyen kínálkozó alkalom és hely a hazárdirozni vágyóknak pénzeik elsorására, különösen ma, amikor a pénz a legdrágább.

UJDONSÁGOK.

Városatyajelölés Olasziban.

Vasárnap d. e. 11 órakor tartotta jelölő értekezletét a függetlenségi és 48-as párt olasz-i választmánya a városatyaválasztások tárgyában. Dr. Dóry Ferenc elnök igen tapintatosan tartott beszéddel nyitotta meg az értekezletet. Rámutatott a volt szabadelvű pártnak arra a hibájára, hogy ez a párt, míg hatalmon volt, nem ismert türelmet a más gondolkozásuk iránt s a legérdemesebb 48-asokat is mellőzte csak azért, mert azok 48-asok voltak. Olyan hiba ez, amelyet a függetlenségi párt annak idején a szabadelvűpártnál mindig és méltán gáncsolt, nem volna tehát helyes, ha most, mikor a függetlenségi párt jutott többségre, a sokat kárhoztatott hibába ők is beleesnének.

Altalános helyeslés fogadta az igen okos szavakat s az értekezlet megállapodott abban, hogy a párt kiküldött jelölő bizottságának figyelmébe fogja ajánlani mindazon neveket, amelyekkel a párt Olasziban többségre számíthat. Első sorban megállapították, kik hagyandók meg a régi listából? E téren a párt igazán nobilisan viselkedett, mert egyértelműleg vett fel listájára olyanokat is, akik a pártnak ugyan nem tagjai, de érdemeik előtt meg kell hajolnia mindenkinek, mint Palotay László nagyprépost, Károly Irén, dr. Hoványi Géza stb. Ez az eljárás városzerte köz meglepéssel találkozott s a párt iránti szimpátiát csak gyarapította. A vitakozásban többször felszóltak dr. Stokker József, dr. Krüger Aladár, dr. Olasz Béla, Kiss Dávid, dr. Kazay Kálmán, dr. Pácz Sándor, dr. Fenyő Sándor és mások. Az értekezlet a jelölő bizottság figyelmébe a következő neveket ajánlotta: Palotay László, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Stokker József, Szokoly Tamás, dr. Károly Irén, Székely Sándor főszámvevő, Niedermann Antal, Toboray Miklós, Tanay Zsigmond, Tabéry Armin, Kriszta Sándor, Sziládgy Ernő, Hann Lajos, Balogh

Károly, dr. Fenyő Sándor, Sas Ede, Zsiskov Rudolf.

Kimaradtak az eddigiek közül: Millye Gyula, dr. Bozóky Alajos, Nozáky Rudolf, Schöpflin Agoston és dr. Várady Zsigmond.

Az összeállított névsorból nem lesz nehéz a jelölő bizottságnak azt a 12 legérdemesebb polgárt kiválasztani, akikkel a párt diadala biztosítható.

* **A Szent Vince-Egylet megalakítása.** Nagyvárad társadalma rövid időn belül egy igen humánus és nagyfontosságú egyesülettel lesz gazdagabb. Ez az egyesület a Szent Vince Egylet, melynek célját most fölösleges fejtegetnünk, hogy a közjóért alakult meg, azt majd eredményéből fogja látni a társadalom. Az egylet tegnap tartotta meg alakuló közgyűsét, melyen az alapszabályokat olvasták fel s azt egész terjedelmében el is fogadták a szép számmal megjelentek. A közgyűlés ideiglenesen Hoványi Gyula dr. akadémiai tanárt választotta meg elnökül, továbbá dr. Notter Antal titkárrá és pénztárossá Sürger Bertalan. A ker. plébánosok alelnökké lettek megválasztva. Az egylet alapszabályait felfogjuk terjeszteni a belügyminiszterhez jóváhagyás végett, melynek megtörténte után az egyesület azonnal működésbe lép.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város jövő évi költségvetése most már nem kerülhet be a rendes decemberi közgyűlés elé s így azt rendkívüli közgyűlésen tárgyalhatja le már csak a törvényhatóság ez évben. A főispán intézkedik, hogy a polgármester december hó folyamán rendkívüli közgyűlést hívjon össze a költségvetés letárgyalására.

* **Tulzsfoltak az iskolák.** Nagyvárad város törvényhatósága erejét meghaladó áldozatokat hoz a népoktatásra. A mostani deficit és az ezért szükséges közköltőemelés is nagyrésztben a községi iskolák szaporítása okozta. A jelen tanévben szintén több osztályt állított fel a város, de még ezzel sincs hely az összes tankötelesek részére. Mint értesülünk a vitéz-utcai és az ör-utcai községi iskolák már ismét túltömve vannak. A vitéz-utcai iskola egyik osztályában 81, az ör-utcai iskola egyik osztályában pedig 75 tanuló szorong.

* **A Kaszinó közgyűlése.** A Bihar-megyei és Nagyvárad Nemzeti Kaszinó vasárnap Glac Antal főispán elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, mely a tagok nagyszámának érdeklődése mellett folyt le. Az alapszabályok több pontját módosították, de a tagsági díjak fölemelésére nem volt szükség, mert bár a helyiségek izléses átalakítása és fényes berendezése ezrekbe került, az új vezetőség agilitása folytán oly tömegesen jelentkeztek újabb tagok, hogy a díjak fölemelésére semmi szükség sincs. A fekete tábla most is tele van újabb jelentkezők neveivel, ami arra vall, hogy Glac Antal agilitása, modern gondolkodása megtalálta azt az utat, amely az

őreg Kaszinót megfiatalítani, új virágzásra emelni lehet.

* **Felfüggesztett városi tisztviselők.** Már hetek óta sugnak-bugnak a városházán többszörös panamákról, szabálytalanságokról. Az előzetes vizsgálatot természetesen a megfelelő titoktartással vezették. Ennek alapján Rimler Károly polgármester oly súlyos szabálytalanságokat látott fenforogni, hogy azok alapján Dicker Illés adóhivatali számtisztet, Novák József adóhivatali számtisztet, továbbá Szendy Kálmán közigazgatási végrehajtót állásuktól felfüggesztette s a fegyelmi vizsgálatot elrendelte.

* **A beomlott ház újépítése.** A Kossuth Lajos-utcán beomlott Breider-ház újra építését már csak a jövő évre kell hagyni, mert a mostan bekövetkezett téli időben a köműves munkát nem lehet folytatni. Breider Armin tegnap kérelmet intézett a városi tanácshoz, az irányban, hogy a beomlott épületnél a járda fölé biztosító állványt készíttessen, továbbá a leszakadt épületrész fölé ideiglenes tetőt építtessen, mert máskülönben a tél viszontagsága az egész épülete romba dönti.

* **Halálozás.** Mély és őszinte részvétellel értesülünk a súlyos csapásról, mely Brösztel Lajos margitai plébánost sújtotta, édes anyja: özv. Brösztel Jakabné szül. Oravec Katalinnak, 73 éves korában vasárnap, december hó 1-én meghalt. Az áldott lelkű urinő temetése ma, kedden, délelőtt 9 órakor lesz Margitán.

* **Egy rettenetes iskola.** A napokban siralmas hangú kérvény érkezett a tenkei főszolgabíróhoz a karasiói tanítótól, aki szinte hihetetlen színekkel vázolja az ottani iskola állapotát. Az iskola a leírás után itélve, olyan, mint egy cigány kunyhó, nem pedig mint egy kultur helyiség. Az épület kerítéseit, melyek évtizedesek, régen fel tüzelték, vagy más célokra felhasználták. Az épület magánosan áll, úgy, mintha a község szegényháza volna. Az iskola helyisége egészségtelen nedves földes, középen egy kemencével. Az ablakok szimplák és betöredezettek. A tanító lakása valóságos ól, melyen még ablak sincs. A tanítványok a tanító konyháján keresztül járnak a tanterembe, melynek falain a térképek és más ábrázoló táblák helyett öreg pókhálók lebegnek. Az épületet nem lehet fűteni, mert nincs fa. Ugyanis a tanító nappal az udvarra beszállíttatja ugyan a fát, éjjel azonban ellopják. Az iskola minden felszerelést nélkülöz, mellékhelyiségei meg épen nincsenek mert az idő összedöntötte azokat. A főszolgabíró a panaszt tegnap terjesztette be az alispáni hivatalhoz és egyszersmint bejelentette, hogy rozoga iskolát bezáratta, míg a hiányzó eszközökkel fel nem lesz szerelve.

* **Szöllőssy Ferenc halála.** Bihar-megye törvényhatóságának és közigazgatásának gyásza van. Egy régi tisztviselője, Szöllőssy Ferenc magyarcsékei főszolgabíró tegnap Abbáziában hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt főszolgabíró imár több mint egy éve

A szokásos évi nagy karácsonyi vásár megkezdődött,
mely alkalommal az összes raktáron lévő áruk tetemesen leszállított árakban lesznek elárusítva.
ifj. KOHN SÁMUEL áruházában.

betegeskedik. Betegségének gyógyítása végett több hazai klimatikus helyen és szanatóriumban gyógykezelte magát Szöllösy, azonban régi betegségére nem talált gyógyítást. Szöllösy Ferencet különben erősen megtörte a vizsgálat is, mely ellene megindult. Ő mint régi pártnak egyik kimagasló tagja, tevékeny részt vett a régi eszmék érdekében. Ő volt az, kinek ügyéből kifolyólag a belügyminiszter az egész ország törvényhatóságának szétküldte a bakisra vonatkozó körrendeletét. A főszolgabíró ellen jelenleg fegyelmi eljárás van folyamatban, ami azonban a halál bekövetkeztével nem fog folytatódni, mivel nem jár anyagi felelősséggel s így csak az ő személyére vonatkozott az ügy családtagjai attól teljesen mentesek. A haláleset híre a kora reggeli órákban érkezett meg a megyére, hol azonnal kitűzték a gyászlóbobót. Az elhunyt főszolgabíró tetemeit haza fogja szállíttatni a család s Gyulán fogja örök nyugalomra helyezni. Szöllösy Ferencet feleségén kívül leánya Margit és fia István s Ernő, valamint kiterjedt rokonsága gyászolják.

* **Az ugrai körorvosi állás.** Az ugrai egészségügyi körben hiába hirdetett pályázatot a község körorvosi állásra, mert a csekély díjazás miatt nem akadt pályázó. A képviselőtestület végre is elhatározta, hogy a körorvosi állást magasabb dotációval látja el s pedig a jelenlegi fizetést 500 koronával emeli fel. A képviselőtestület határozatát a főszolgabíró jóváhagyás végett most terjesztette be az alispáni hivatalhoz.

* **Névmagyarosítás.** Herc József, berettyóújfalui lakos belügyminiszteri engedéllyel vezetéknevét *Vasvári*-ra változtatta.

* **Az alispán tisztiszolgája.** Már régebben vita tárgyát képezte az, hogy vajjon a kiszállások alkalmával az alispán a magával vitt tisztiszolga költségeit a házipénztár, vagy pedig az alispán fizesse. Egy ilyen esetből kifolyólag most felterjesztés történt a belügyminiszterhez, aki a tisztiszolga költségeit kifogásolta és elrendelte, hogy ez ügyet szabályrendeletileg rendezzék, mert a jövőben a házipénztárt ilyen költségekkel terhelni nem lesz jogában az alispánnak. Az alispán azonnal intézkedett, hogy ez a kérdés szabályrendeletileg legyen megoldva.

* **Jánosda a korosmák ellen.** Az antialkoholista községek száma ujabban ismét szaporodott. Most Jánosda község képviselőtestülete mondotta ki, hogy a korosmák vásár- és ünnepnap való zárvatartása ügyében a megye törvényhatóságnak tesz előterjesztést

* **A fürdővasut ügye a tanács előtt**
A Püspök- és Félix-fürdőkre építendő villamos vasut építésének ügyét *Rimlér* Károly polgármester vette a kezébe s most már előreláthatólag nem szenved a dolog halasztást. Tegnap már foglalkozott is a kérdéssel a városi tanács, rendkívüli ülésben, amelyre meghívták *Hankovits* Ferenc engedményest is, hogy a kötendő szerződés több homályos pontját tisztázzák. — Ugyanis ezen a tanácsülésen állapították meg a területhasználatra kötendő szerződést, amelyet végleges elfogadás után áttesznek nyilatkozattétel végett a városi vasúthoz, hogy válaszlógon: hajlandó-e hasonló feltételek mellett a fürdővasutnak városhatáráig terjedő részét kiépíteni. *Hankovits* csal tisztázták azt a kérdést, hogy miként értelmezik azon kötelező kijelentést, hogy a csillagvárosi vámgig ingyen szállítják a közönséget. *Hankovits* Ferenc kijelen-

tette, hogy a fürdővonatokra csak fürdői utast vesznek fel és pedig a Szent László-tértől éppen olyan menetdíjért, mintha az illető Csillagvárosban ülne fel. Ezenkívül a fürdővonatok közé minden 10 percben egy-egy helyi vonatot iktatnak be, amely Csillagváros végéig 10 fillérért vehető igénybe. Kikötötte a tanács, hogy a forgalom növekedésével pótkocsik alkalmazandók. A haszonból a város kilométer arányában részesül. A fürdővasutnak a csillagvárosi vámgig terjedő része az üzemben tartás 59-ik éve után megy át a város tulajdonába. Ezt a határidőt azért állapította meg a tanács, mert a városi vasut hatvan éve is körülbelül ezen időben jár le s így a két vasútvonal egyszerre jutna a város birtokába. A fürdővasut ügyében ezentul nem *Borde* Ferenc főjegyző, hanem *Köszeghy* József főmérnök lesz. A tanács által megállapított szerződést a jogügyi bizottság, holnap szerdán délután 3 órakor tartandó ülésén tárgyalja.

* **Razzia.** A rendőrség vasárnap éjjel razziaát tartott a város területén. Ez alkalommal összesen 18 olyan egyént fogott el a rendőrség, kiknek nincs sem állandó lakhelyük, sem pedig rendes foglalkozásuk. A letartóztatottak között voltak olyanok is, kik már többször voltak büntetve. A nem nagyváradi illetőségű egyéneket a rendőrség illetőségi helyükre fogja toloncolni.

A legizésesebb férfi-fehérművek nagy választékban ROTH M. utódánál, kalap- és uri divat üzletében.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.

A Szigligeti Társaság a f. é. december hó 8-án, (vasárnap) d. e. 11 órakor a kir. jogakadémia dísztermében felolvasó ülést tart, melynek műsora a következő:

1. Az apród. (Költemény.) Irta: Somló Sándor a társaság rendes tagja; felolvassa Hevesi Gusztika, a Szigligeti-színház művésznője.

2. Az égbolt költészete. (A tejut ismertetése.) Irta és felolvassa Serényi Gusztáv, a társ. rendes tagja.

3. A nőkről, a nőknek. (Csevegés.) Irta és felolvassa Liptai Károly a társ. rendes tagja.

A felolvasó ülés nyilvános; azon bárki megjelenhet. Külön meghívókat a Társaság nem bocsát ki.

Az érdekes és vonzó műsor a közönség élénk érdeklődésére tarthat számot. *Somló* Sándor romantikus költészete érdekes harmóniába olvad ezen a matinén a tudományországgal, melyet ifju *Serényi* Gusztáv képvisel. *Serényi* nek a tudományt népszerűsítő cikkei a fővárosi lapokban is helyet találnak s igaz érdeklődésre tartanak számot itthon is.

Magyar Gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóiratának novemberi füzeté *Bernát* István szerkesztésében a következő tartalommal jelent meg: A cremonei kongresszus. *Bernát* István. Másfél év után. *Argus*. Rumenia. *Barabás* Endre. A Balatonvidék házi para. *Cséplő* Ernő. Parasztok helyzete Magyarországon. Kanada földje. *K. K. I.* Különlélek: A szociális tevékenység kézikönyve. *Czétényi*. *Forster* Géza és a mélymivélés. — *Wilde* Oszkár. — *Agrárreformok* Romániában. — Az új német bortörvény. — Igazgatóválasztmányi ülés. — *Fogyasztó* és értékesítő szövetkezetek kongresszusa. Szerkesztőség: Budapest, VIII. kerület,

Szentkirályi-utca 40. sz. Megjelenik július és augusztus hónapok kivételével minden hó 25. és 30. között. Flóizetési ára egész évre 12 korona.

Katholikus Szemle. A Szent István Társulat kitűnően szerkesztett folyóiratának decemberi füzetje a következő tartalommal jelent meg: *Rott* Nándor: X. Pius pápa a modernisták ellen. *Kalona* Lajos: Egy fejezet *Petraca* életéből. *Gallowich* Jenő: A leánykeresedelem. *Wimitred* szerelme, francia elbeszélés. *Takács* Gedeon: Győzők párbaja. Folyóiratok szemléje. Könyvismertetések és bírálatok.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Kedd: Coulisset ur.

Szerda: Casanova.

Csütörtök: Vig özvegy.

Péntek: Kerülő ut.

Szombat: Kerülő ut.

Vasárnap délután: Suhanc, este: Csillaghullás.

CASANOVA.

A pokolba jutott hirhedt szerelmi kalándor sok frivolsággal, de kevés szellemmel megirt históriáját elevenítette föl vasárnap este a társulat. Az előadás meglehetősen vasárnapias volt, *Tábori* Fridán és *Palásthy*n kívül, kik kedvvel és ötletesen játszottak és énekeltek, a többi szereplő nem sokat látszott törődni a szereppel és a közönséggel. *Tóth* József az első felvonás együttesét teljesen elejtette. Tetszett még *Bércziné* szép tánca és *Bércinek* az ötlete: a pokolban üdülő lelkek közt — bemutatta *Haász* Manót. A szerdai előadásig néhány próbával ki lehet javítani a hiányokat és a szokott gondos gördülékeny előadásban láthatjuk viszont a darabot. — 8.

A varázskeringő. December 15-én nagy művészi esemény elé néz a színház Ekkor kerül színre *Straus* diadalmas operettje, a *Varázskeringő*, amely szépségben, bűbájosságban vetekszik a *Vig özvegy*-vel. A darabból, amelyhez ragyogó új díszletek kerülnek, már nagyban folynak a próbák.

ÁVIRATOK.

Polónyi Géza pöre.

Budapest, dec. 2 *Heltay* Ferenc és *Komlós* Ágoston ellen indított rágalmazási perében a volt igazságügyi miniszternek ma folytatták a tárgyalást. Mindjárt a tárgyalás megnyitja meglepetést hozott: *Heltay* Ferenc védője *Darvai* Fülöp lemondott a képviselőtről és helyét *Lengyel* Zoltán és *Eötvös* Károly foglalták el. *Legyel* Zoltán sokat akadékoskodott a tárgyaláson. Az elévülés kifogását újra felvetette és különféle előterjesztéseket tett a bizonyítás tárgyában, melyeket a bíró elutasított, kivéve a *Sándor* Pál kihallgatására vonatkozó indítványt, amelynek helyt adott és *Sándor* Pált tanuként kihallgatta.

Mikor *Sándor* Pál a terembe lépett, *Lengyel* Zoltán beszélni kezdett, de az eljáró bíró megvonta tőle a szót.

Sándor Pál tanu a bíró kérdésére

előadta, hogy arról nincs tudomása, hogy a Dunagőzhajózási Társaság Polonyit a partbérlet ügyével megbizta és honorálta, csupán azt hallotta, mikor Halmos felszólította Heltayt, hogy szolgáltatassa a bizonyítékokat.

Felolvasták ezután a Fővárosi Közlöny egy példányát, melyből kitűnt, hogy Polónyi a közgyűlésnek a Dunagőzhajózási Társaság kérelmét ajánlotta.

Délután 4 órakor folytatták a tárgyalást a perbeszédekkel. Polónyi Géza megható vádbeszédet mondott, Mig Lengyel és Eötvös rettenetes támadást intéztek ellene. Heltay két heli fogházra és 200 kor. pénzbüntetésre lett elítélve.

Gaál Gaszton megválasztása.

Budapest, dec. 2. Gaál Gaszton, aki tudvalevőleg a kiegyezés megszavazását választóitól tette függővé és letette mandátumát, ma Lengyeltől újra megválasztották.

NYILTTÉR.

21 éves polgár-leány, egyetlen gyermek, 100,000 korona készpénzhozománnyal, szerény, jó kedélyű, jelentéktelen testi hibával, nőül menne szolid, hábar vagyontalan uri emberhez. Ajánlatok intézendők: „Hymen“, Berlin 18. címre.

Legjobb

Cipők

legelcsöbben*****
REICHARD ÁRUHÁZA
cégnél kaphatók.

Kelemen Béla könyvkötészete

NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrényi-palota.)

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Írta: **Daniel András.**

(Franciából.)

73

— Azt kellene megtudnunk, egyedül volt-e? Talán még egy második betörő is van itt valahol elbujva — vélte az egyik rendőr.

— Nem vagyok betörő. Van nálam, amivel ezt bebizonyíthatom... De nem akarok kompromittálni egy asszonyt...

— Ismerjük... ismerjük ezt a nótát. Nem fog ki rajtunk — dörmögte a rendőrök egyike.

A gróf azonban szükségét érezve annak, hogy mérget, ami már egy óra óta fojtogatta, kifújja, így szólt Lauriolhoz:

— Mit? Te nem vagy betörő, bandita, gazember? Ezt ugyan nehezen fogod bebizonyítani tudni, mert a kertemben csiptelek meg éjjel. És nem engedem, hogy hazugságaidal e fedél alatt élő nők bármelyikét is bemocskold. Elég legyen... gyorsan a rendőrségre... És jó éjt!

— Ah, így vagyunk! — kiáltotta a fogoly végsőkig bosszantva. — Majt meglássuk... Engedjék szabadon az egyik kezemet — szólt a rendőrökhöz — hogy kivehessem zsebemből a tárcámot.

— Tréfálsz — felelte a rendőr. — Majd hogy előránts valami játékszert és kilyukaszd vele a bőrünket!

— Akkor hát motozzanak meg.

— Motozzák meg hát — mondta a gróf gyufát gyujtva — kíváncsi lennél megtudni...

De e percben két árny közeledett a csoporthoz.

Egy inas, akit nyugtalanítani kezdett a zaj, amit a kertből hallani vélt és... Melina maga. A fiatal leányt rajtakapta társa, amint egy bizonyos távolságról, a sövény mellé guggolva leste, mi fog történni imádójával és nem tudván többé távol tartani magát a történettől, mindent kockáztatva közeledett. A fellobbanó gyufa lángja megvilágította a jövevények arcait.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonátözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 3.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza ápr. 1908	—	11.91
Rozs ápr.	—	11.81
Zab ápr.	—	8.51
Tengeri máj. 1904.	—	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 3.

Osztrák hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	734.75
Leszámitoló bank	—	463.—
Rimamurányi	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	644.50
Közuti vasut	—	528.50
Városi villamos vasut	—	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1907. dec. 3.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	81.25
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	92.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	95.—

Magyar nyereséj sorsjegy kölcson	136.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcson	140.—
Osztrák járadék papírban	— — 95.25
Osztrák járadék ezüstben	— — 96.50
Osztrák járadék aranyban	— — 113.75
Osztrák korona járadék	— — 95.25
1860. osztr. államsorsjegyek	— — 146.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — 1780.—
Magyar hitelbank-részvény	— — 733.50
Osztrák hitelbank-részvény	— — 626.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	693.50
20 frankos (Napoleondor)	— — 19.20

Szigligeti-Színház.

Ma, kedden, 1907. december 3-án.

Coullisset ur.

Kitűnő francia bohózat 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Coullisset	— — —	Krasznai
Saint Castil tábornok	—	Fehér Gyula
Gaston, de Brionne gróf	—	Bereghy Sándor
Rosina a felesége	—	E. Kovács Mariiska
Lucien de Veulittes	—	Tóth Elek
Luise, a felesége	—	Hevessy
D'Esperiellné	—	Simon Mariiska
Alfrédné, házmesterné	—	T. Pogány Janka
Anette, szobaleány	—	Sz. Gáspár A.

HELYVÁRAK: Nagypáholy 14 koron. földszinti páholy 8 kor. emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsólye 3 kor. Kőrszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzések 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig, d. u. fél 4-től 6 ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, szerdán színre kerül:

Casanova.

Operette 4 felvonásban.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Vonatok érkezése és indulása.

Nagyváradra érkezik:

Budapest felől: Délben 12.26 (gyorsv.), d. u. 3.44. éjjel 10.00; d. u. 3.25; este 7.07 (gyorsv.); éjjel 1.42; éjjel 2.11 (gyorsv.); reggel 7.11.

Kolozsvár felől: Éjjel 10.44; éjjel 2.32 (gyorsv.); este 8.30; reggel 8.36 (gyorsv.); d. e. 11.10; d. u. 4.09 (gyorsv.); reggel 7.23.

Szeged-B.-Csaba felől: Reggel 8.28; reggel 9.40; délben 12.05 (motor); d. u. 3.10 (motor); d. u. 4.00; este 8.10.

Székelyhid-Margitta-Ermihályfalva felől: Reggel 9.04; d. u. 4.05; este 8.35.

Óss-Gyoma felől: Reggel 9.20; este 8.25.

Belényes-Vaskó felől: D. e. 9.49; este 8.44.

Nagyváradról indul:

Budapest felé: Éjjel 11.09; éjjel 2.38 (gyorsv.); d. u. 2.05; reggel 8.43 (gyorsv.); d. e. 11.36; d. u. 4.15 (gyorsv.); reggel 7.28.

Kolozsvár felé: Délben 12.41; d. u. 4.10; este 7.14 (gyorsv.); éjjel 2.08; éjjel 2.18 (gyorsv.); reggel 5.45.

Szeged-B.-Csaba felé: Reggel 6.02; reggel 8.01 (motor); d. e. 10.20; d. u. 1.13 (motor); d. u. 4.45; este 7.40.

Székelyhid-Ermihályfalva-Margitta felé: Reggel 7.18; délben 12.31; d. u. 4.25.

Óss-Gyoma felé: Reggel 6.20; d. u. 2.00.

Belényes-Vaskó felé: Reggel 5.30; d. u. 4.30

A „Tiszántul“-ra

előfizetést küldeni
minden nap lehet
*aki már ma előfizet egy évre,
az január hó 1-ig a lapot
ingyen kapja.*

Tisztított

baromfi- és vadas-

kereskedés.

December 1-én, Nagy Sándor-utcában (Weiszlovius-ház) a Czillér Imre áruháza mellett fővárosi mintára berendezett

tisztított baromti és vadas kereskedést nyitok.

Ugyanitt naponként frissen érkezett koppasztott liba, pulyka, stíriai kappan és csirke, nemkülönben vadsertés, űz, nyul, fogoly, fácán stb. Továbbá minden nap

frissen sült libamáj és tőpörtyü,

ugyszintén meleg- és hideg baromfi-sültek kaphatók kisebb adagokban is.

Egyben elvállalom lakodalmak, keresztelők és zsurokra hideg felvágottak kiszolgáltatását, büffék rendezését megrendelés szerint.

Ezenfelül állandóan raktáron tartom a legfinomabb savanyu- és édesített gyümölcskonzerveket, uborka árukat, friss gyümölcsöket és egyéb különlegességeket.

Naponként friss teavaj és teatojás.

Ugyszintén tiszta olvasztott libaszirt olcsóbban árulok, mint bárki más.

Színházi szaloncukorkák csomagolva 10 fillértől 2 koronáig kapható.

Célom a legszolidabb árak mellett pontos és lelkiismeretes kiszolgáltatást nyújtani, miért is a mélyen tisztelt háziasszonyok nagyrabecsült pártfogását kérem.

Mély tisztelettel:

B. Axelrad Mariska.

**Vadak a legmagasabb napi
áron vétetnek meg.**

Legjobbak

a

Moskovits

cipők.

Kossuth-utca 5.

24

Értesítés!

Szerezzen mindenki tudomást
róla, hogy a

KOBRAK-féle CIPŐRAKTÁRBAN

rendkívüli olcsó árak mellett

lehet vásárolni. **FŐ-UTCA 8.**

(Fő-tözsdével szemben.)

Berendezés eladó!

Igyekeztek míg a készlet tart!

6778—1907. tkvi. sz.

10—34/1907.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyhidi kir. járásbiróság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak dr. Kazay Kálmán által képviselt Kazay Ilona, Irán, Kálmán és Magda kiskorúak elleni 2830 K. 74 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék a székelyhidi kir. járásbiróság területén levő Nagykágya községben fekvő következő ingatlanokra:

1. A nagykágyai 121. sz. tkvi. betétben I. 1—10. sorszám. 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410 hrszám alatt felvett szőlőre 1512, azaz egyezeröttszázötvenkettő korona kikiáltási ár mellett.

2. A nagykágyai 121. sz. tkvi. betétben I. 1. 2. sorszám, 416, 417. hrszám alatt felvett szőlőre 234 korona, azaz kettőszázharmincnyolc korona kikiáltási ár mellett.

3. A nagykágyai 121. sz. tkvi. betétben 1. sorszám, 413. hrszám alatt felvett ingatlanra 158, azaz egyszázötvennyolc korona kikiáltási ár mellett az árverést elrendelte.

Az árverés az 1907. évi december hó 20. napján d. e. 10 órakor Nagykágya községben a község házában fog megtartatni.

Az árverési feltételek a székelyhidi kir. járásbiróság mint tkvi. hatóságnál és Nagykágya község előjáróságánál tekinthetők meg.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis az 1. pont esetében 151 korona 20 fillért, a 2. pont esetében 23 korona 40 fillért, a 3. pont esetében 15 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. számú igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Székelyhid, 1907. október hó 9.

JAKAB,

kir. albiró.

Üzlet-megnyitás.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy

Teleky- és Dudek-u. sarkán

(Keresk. Iparkamara székháza)

HRAZDIL és NAGY

cég alatt a jelenkor igényeinek minden tekintetben megfelelő

épitő- és műlakatos

műhelyt nyitottunk, ahol készítünk minden e szakmához tartozó munkákat.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérjük

kiváló tisztelettel

HRAZDIL ÉS NAGY

lakatosmesterek.

Javításokat pontosan eszközlünk.

Üzlet felosztás!

Tudomására hozzuk a nagyérdemű közönségnek, hogy az évek óta fennálló detail-üzletünket, más vállalat miatt teljesen felosztjuk, ellenben gyárunkat tetemesen megnagyobbítjuk

és a raktáron levő összes férfi-, női- és gyermekcipőket a legfinomabb kivitelig minden elfogadható árban áru-

Berendezés eladó!

sítjuk el, kérjük ezen ritka alkalmat felhasználni míg a készletünk tart.

Berendezés eladó!

Tisztelettel

Nádor Henrik és Társa

Nagyipiac-tér, Kereskedelmi palota.

Szives meghívás.

Ideiglenes üzlethelyiségeinkből **átköltöz-**
tünk véglegesen Bémer-tér, Pan-
nónia mellett, a Központi Takarékpénz-
tár új palotájába.

Tisztelettel felkérjük a t. vevőközön-
séget egy **próbavásárlással** meggyő-
zödni arról, hogy

jobban, olcsóbban

sehol nem lehet vá-
sárolni, mint nálunk.

Női ruhaszövetek, vászon

és asztalneműekben

a legujabbakat adjuk,
jutányosabban, mint bárhol.

== Szőnyeg, ==

f ü g g ö n y ö k b e n

és egyéb cikkekben
állandó alkalmi vételek.

Nagyobb bevásárlásnál a legkedvezőbb
fizetési feltételek.

Mosó árúért teljes felelősséget vállalunk.

Kevésbé tehetős emberek
idényből
kimaradt gyermek- és női felöltőket
2.50, 3, és 4 forintjával vehetnek
amíg a készlet tart.

Midőn még hálás köszönetünket fe-
ezzük ki is eddigi támogatásért, kérjük azt
részünkre új üzlethelyiségünkben is fenn-
tartani.

Kiváló tisztelettel

Wallerstein
Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett.

NAGY VÁLASZTÉK
női és gyermek felöltőkben.

A kőszéngáz ára

fűtés-, főzés- és ipari célokra.

Julius 1-től a nagyváradi légszeszgyár mind-
azoknak, akik ha csak részben is gázzal világítanak, az
ipar-gáz árát **20 (husz)** fillerre szállította le.

Tekintve a tüzifa folytonos áremelkedését, főzésre a gáz
most már sokkal olcsóbb, fűtésre pedig alig kerül valami-
vel többbe, sőt ha a tisztogatás költségeit leszámítjuk, egy-
általán nem kerül többbe a fával való fűtésnél. Hát még a
fa beszerzésével és raktározásával való bajok.

Kísérlet céljából egy-két hónapra
gázkályhákat

== kölcsön is adunk ==

Nagyvárad, 1907. július hó.

Nagyváradi légszeszgyár.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. Milleniumi kiállítás, állami
Telefon 280. **nagy aranyérem. Concours. Alapítva 1854.**

Első magyar Részvény sörfőzde Kőbánya.

Főraktár Nagyvárad és Biharvármegye területére saját házukban **Nagypiac-ter 3. Salamon Benedek ceg.**

Hordókba és palackokba fejte forgalomba hozzuk összes gyártmányaink u. m. ászok, király, kiviteli és
dupla márciusi, bajor és udvari sör, mely nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minő-
ségileg jóval felülmúlják. Főraktárunk a palack-osztályra különös gondot fordít s azt a legujabb, legké-
letesebb üvegmosó, lefűtő stb. gépekkel felszerelte. Különösen felhívjuk a szives érdeklődők figyelmét a
legkiválóbb orvosok által ajánlott

dupla Góliát maláta gyógsörre melyet eredeti gyári töltésben
különleges palackokban hozunk forgalomba. **legjobb étvágyfokozó asztali ital** aranykeresztes címkével ellátott
Ezen gyógsör nemcsak ajánlatos hanem
mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig gyermekgyá-
sok, álmatlanok, üdülők, szoptatónők, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek.
vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedők.

10 üveg és ezen felüli megrendelések házhoz szállítatnak

Kérjük mindenütt Kőbányai Részvény sört.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve **szénsav** kártelen kívül szállítanak azonnal bármily meny-
nyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szék-
vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra

Legkiadósabb természetes szénsav!

A bud. székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615.
sz. vegyelmezési bizonyítványának kivonata: »Szaga és íze: rendes. Szénsav-
tartalma: 99.57 százalék. A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi
követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen
jónak minősíthető.

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1—200

**Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásvány-
vizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.**

Sürgőnyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

